2013-15-RE

CAUSA 2013-15-RE

(Loan Fité i Juli Guixeras c/ Principat d'Andorra)

Sentència del Tribunal Constitucional del 3-2-2014 relativa al recurs d'empara 2013-15-RE

Número de registre 243-2013. Recurs d'empara

Sentència del 3 de febrer del 2014

BOPA núm. 14, del 19 de febrer del 2013

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 17 de maig del 2013, per la representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 30 de gener del 2013 i contra l'aute del 22 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que declari l'anul·lació d'aquestes resolucions, així com de les actuacions sumarials practicades en el marc de la causa TSJP-13/12 – TC-092-4/09 i que declari la retroacció d'aquest procediment al moment en què es va produir la vulneració al·legada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 17 de juny del 2013;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2013, que va inadmetre a tràmit aquest recurs d'empara;

Vist el recurs de súplica presentat, l'1 d'octubre del 2013, per la representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 4 de novembre del 2013, que va estimar parcialment aquest recurs de súplica per examinar exclusivament la concurrència o no, en aquestes actuacions, de vicis d'indefensió constitucionalment rellevants, que va donar continuïtat al recurs d'empara 2013-15-RE, mitjançant els tràmits corresponents, per tal que es pogués examinar, pel que feia al fons, aquesta pretensió concreta i única d'empara constitucional i, que va desestimar el recurs de súplica en la resta de les seves pretensions;

Vist un segon aute del Tribunal Constitucional del mateix 4 de novembre del 2013, que, consegüentment, va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2013-15-RE únicament en el punt anteriorment esmentat;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 21 de novembre del 2013, per la representació processal de la Sra. Marie Christine Regnier;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 5 de desembre del 2013, per la representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l’informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

El 16 de desembre del 2005, la Sra. Marie Christine Regnier va presentar una querella criminal contra els Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras pels delictes d’intent d’estafa, falsificació de document privat i fals testimoniatge documental i verbal en causa civil.

El 14 d’abril del 2010, el Ministeri Fiscal mitjançant un escrit de qualificació provisional va considerar que els fets d’aquesta causa eren constitutius d’un delicte major d’estafa mitjançant xec amb un perjudici superior als 6.000,00 €, tipificat a l’article 209.1, apartats c) i e) del Codi penal, en concurs medial amb els delictes majors continuats de creació i d’ús de títol valor inautèntic, tipificats en l’article 435.1 in fine i 435.2 in fine del Codi penal, i del delicte major de fals testimoniatge, tipificat a l’article 418.1 del Codi Penal.

El 21 de març del 2012, el Tribunal de Corts va dictar una sentència mitjançant la qual absolia els Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras dels delictes majors continuats de creació i d’ús de títol valor inautèntic i condemnava aquests mateixos inculpats com a responsables en concepte d’autors d’un delicte major d’estafa mitjançant xec amb un perjudici superior als 6.000,00 euros i d’un delicte major de fals testimoniatge, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena de 2 anys de presó condicional amb un termini de suspensió de la condemna de 4 anys i al pagament d’una multa de 15.000,00 euros, així com al pagament solidari de les despeses processals causades.

En concepte de responsabilitat civil, condemnava als dos processats a satisfer solidàriament 245.000,00 euros a la Sra. Marie Christine Regnier, així com els honoraris d’advocat i taxes judicials que es determinarien en període d’execució de sentència.

Així mateix, a petició del Ministeri Fiscal, el Tribunal de Corts acordava deduir testimoni de les declaracions efectuades en autes i a l’acte de la vista oral per la Sra. Núria Falco Nieto i trametre-ho a la Batllia per tal que s’apreciés si aquesta havia comés una infracció de fals testimoniatge.

Segon

La representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras va presentar un incident de nul·litat d'actuacions i un recurs d'apel·lació contra la sentència del Tribunal de Corts esmentada.

Tercer

El 30 de gener del 2013, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, en primer lloc, destacava la improcedència de presentar en el mateix escrit un incident de nul·litat d'actuacions i un recurs d'apel·lació, els motius d'impugnació dels quals són absolutament incompatibles.

En segon lloc, després d'analitzar punt per punt els retrets plantejats pels apel·lants, la Sala Penal estimava parcialment el recurs d'apel·lació en el sentit d'absoldre el Sr. Josep M. Loan Fité del delicte major de fals testimoniatge i condemnava, en grau de temptativa, ambdós acusats com a autors criminalment responsables d'un delicte major d'estafa mitjançant xec amb un perjudici superior als 6.000,00 euros imposant-los a cada un d'ells la pena de 8 mesos de presó condicional amb un termini de suspensió de la condemna d'1 any i 4 mesos i al pagament d'una multa de 7.000,00 euros. També condemnava el Sr. Benet Juli Guixeras pel delicte major de fals testimoniatge a la pena de 6 mesos de presó condicional, amb un termini de suspensió d'1 any, confirmant tots els altres pronunciaments de la sentència apel·lada i declarant d'ofici les despeses processals del recurs, atesa la seva estimació parcial.

Quart

La representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra la sentència de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per tal com va considerar que es vulnerava el principi de congruència, ja que s'havia condemnat als acusats com a autors criminalment responsables d'un delicte major d'estafa en grau de temptativa quan les parts acusadores en els seus escrits de conclusions definitives van qualificar els fets com a constitutius, entre d'altres, d'un delicte major consumat d'estafa.

Cinquè

El 22 d'abril del 2013, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va acordar desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions, pel fet de considerar que no hi havia lloc a apreciar cap de les preteses vulneracions de drets fonamentals al·legades per la part recurrent.

Efectivament, la Sala Penal declarava que no hi havia divergència en el delicte que era objecte d'acusació i tan sols hi havia discrepància en el grau d'execució del delicte. La Sala Penal titllava de despropòsit jurídic considerar que es vulneraven els drets a la jurisdicció, a la defensa i a un procés degut, incorrent en incongruència, pel fet d'haver condemnat els recurrents pel delicte major d'estafa en grau de temptativa quan les acusacions formulaven acusació pel mateix delicte en grau de consumació, i així va ser assumit pel Tribunal de Corts.

Així mateix, considerava que la resta d'al·legacions reproduïen els arguments expressats en el recurs d'apel·lació sobre la prova dels elements constitutius dels delictes i altres qüestions que ja havien sigut resoltes per aquesta Sala, sense que es pogués reobrir un nou debat en el marc d'un incident de nul·litat d'actuacions, que no constituïa una nova instància processal en la qual es poguessin revisar els pronunciaments de la sentència impugnada.

Sisè

El 17 de maig del 2013, la representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 30 de gener del 2013 i contra l'aute del 22 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

En una primera part de l'escrit de recurs d'empara es resumeixen els greuges elevats en apel·lació contra la sentència del Tribunal de Corts, en què ja s'indicava la vulneració de diversos drets fonamentals.

En primer lloc, aquesta part denuncia que el Tribunal de Corts va acceptar la incorporació d'uns documents durant el judici oral aportats per la part querellant. Aquesta part va demanar igualment la incorporació d'uns altres documents a efectes probatoris, mitjançant els quals es volia demostrar que la marca Andbanc i l'oficina Andbanc Corporate ja existien en el moment dels fets, tanmateix, el Tribunal de Corts va refusar aquesta prova documental.

Aquest fet vulnera els drets a la jurisdicció, a la defensa i a un procés degut, ja que s'ha instaurat un

clar desequilibri entre les parts, sobretot si es destaca que la documentació era legítima perquè servia per demostrar que el 26 de juliol del 2002 la marca Andbanc existia.

En segon lloc, pel que fa a la petició de deducció de testimoni de l'assessora financera i directora de l'oficina de Sant Julià de Lòria, la qual va confirmar la data falsa del xec i la seva conformitat, acordada pel Tribunal de Corts a instància del Ministeri Fiscal, aquesta part considera que la part querellant no es va atrevir a querellar-se contra el banc i els seus treballadors, perquè aquests haguessin pogut certificar que el xec va ser conformat el 26 de juliol del 2002 i no posteriorment.

Cas que s'iniciés un procediment penal contra aquesta treballadora del banc, aquesta part no podria tenir accés als eventuals elements de defensa emprats per aquesta persona, cosa que també vulnera els drets fonamentals abans esmentats d'aquesta part.

En tercer lloc, considera que s'ha vulnerat el principi de congruència, ja que en la sentència del Tribunal de Corts molts dels arguments d'aquesta part no queden reflectits, ni tampoc han sigut tractats en la sentència del Tribunal Superior de Justícia. Seguidament dóna exemples de diverses qüestions no contestades. Així mateix, al·lega que el Tribunal de Corts es va pronunciar ultra petita quan va condemnar aquesta part a una indemnització per un perjudici que no havia estat evocat per la part querellant: el perjudici econòmic degut a la immobilització durant varis anys de l'immoble en litigi i de l'expectativa de realitzar un projecte.

Pel que fa al recurs d'empara pròpiament dit, aquesta part considera, en primer lloc, que d'acord amb els principis de congruència i de contradicció, el Tribunal Superior de Justícia s'havia de pronunciar en relació amb les peticions de les parts i no podia qualificar els fets com a constitutius d'un delicte en grau de temptativa, quan això no va ser sol·licitat per cap de les parts.

Efectivament, aquesta part va assegurar i organitzar la seva defensa en funció de la qualificació dels fets com a constitutius d'un delicte d'estafa consumat, però no ho va poder demostrar, perquè aquests fets tampoc eren constitutius d'aquest mateix delicte en grau de temptativa. Els sistemes de defensa en ambdós casos serien diferents i, per consegüent, s'ha deixat a aquesta part en indefensió. En l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, el Tribunal Superior de Justícia considera que el principi acusatori i el principi de congruència no queden infringits quan la discrepància entre l'acusació i la condemna rau en el grau de l'execució de la infracció. Ara bé, segons el parer d'aquesta part, les normes de procediment han de donar les màximes garanties a la part defensora per tal de poder gaudir dels seus drets. I, destaca, que el grau d'execució del delicte imputat forma part de l'acusació i el jutjador queda lligat pel grau al·legat per la part acusadora.

Així mateix, el Tribunal Superior de Justícia tampoc hauria valorat diversos arguments al·legats per

aquesta part, en particular els extensos arguments pels quals es podia concloure que l'ànim de lucre dels processats no quedava acreditat.

En aquest sentit, quant a l'al·legació que el Tribunal de Corts es va pronunciar ultra petita quan va condemnar aquesta part a una indemnització per un perjudici que no havia estat evocat per la part querellant, el Tribunal Superior de Justícia tampoc va donar cap contesta, ni tàcita, sinó que va confirmar la decisió de la primera instància en total vulneració del principi de congruència i deixant els recurrents en indefensió.

La sentència del Tribunal Superior de Justícia deixa igualment de tractar molts dels arguments exposats per aquesta part, en particular, sobre la manera com la part querellant va obtenir la prova de la data real de conformació del xec.

Seguidament, reitera les seves argumentacions sobre la deducció de testimoni de l'assessora del banc, anteriorment esmentades.

En definitiva, segons el parer d'aquesta part, el Tribunal de Corts es va pronunciar sobre la base de fets que no van ser acreditats i d'uns arguments erronis, tampoc va prendre en consideració tota una sèrie d'elements de prova essencials que demostraven les al·legacions d'aquesta part. Per la seva banda el Tribunal Superior de Justícia dóna per vàlids els fets reconeguts pel Tribunal de Corts i no ha analitzat i contestat els arguments d'aquesta part recurrent.

Pel que fa al delicte de fals testimoniatge, aquesta part destaca que va organitzar i assegurar la seva defensa en funció dels fets continguts en les qualificacions de les parts acusadores les quals fonamentaven aquest delicte en la realització d'una falsa declaració en el marc de la pràctica d'una confessió en el judici oral.

Ara bé, el Tribunal de Corts es va limitar a jutjar els recurrents sobre la base dels fets recollits per les parts acusadores. Per consegüent, en virtut dels principis de congruència i de contradicció, i dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a ser informat de l'acusació i a un procés degut, la Sala Penal havia de limitar-se a analitzar si els fets continguts en l'escrit de qualificació de les parts adverses i en la sentència recorreguda eren certs o no. No obstant això, la Sala Penal va condemnar el Sr. Benet Juli Guixeras perquè hauria declarat falsament en el marc de la pràctica d'un testimoniatge, cosa mai al·legada per les parts adverses, com tampoc consignada en la sentència del Tribunal de Corts. Per tant, s'han vulnerat els principis de congruència i de contradicció, i els drets a la jurisdicció, a la defensa i a un procés degut.

Per acabar, demanava al Tribunal Constitucional que declari l'anul·lació d'aquestes resolucions, així com la de les actuacions sumarials practicades en el marc de la causa TSJP-13/12 – TC-092-4/09 i que declari la retroacció d'aquest procediment al moment en què es va produir la vulneració al·legada.

Setè

El 17 de juny del 2013, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per una manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

El Ministeri Fiscal, després de recordar una vegada més, la naturalesa del recurs d'empara, conclou que les proves aportades per les parts han estat valorades de manera conjunta i lògica pel Tribunal Superior de Justícia, el qual ha donat una resposta coherent a totes les pretensions que li han estat plantejades en el sentit jurídic, resposta que no pot en cap cas ser considerada com a arbitrària.

El Ministeri Fiscal manifesta que la sentència de la Sala Penal dictada en grau d'apel·lació (considerants IV i V) exposa de manera clara i concisa els motius que fonamenten la seva decisió, que tornen a ser exposats de manera detallada en l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions.

En darrer lloc, pel que fa a la deducció de testimoni contra una persona diferent dels recurrents en empara, recorda que només cal assenyalar la manca de relació evident amb l'objecte i la finalitat d'aquest procediment, els recurrents no es corresponen amb el concepte de subjecte directament afectat per la vulneració del dret fonamental al·legat.

Vuitè

El 7 de setembre del 2013, el Tribunal Constitucional va inadmetre a tràmit el recurs d'empara 2013-15-RE per tal com va considerar que totes les infraccions denunciades, tal com havien estat al·legades i presentades en el recurs d'empara, mancaven manifestament de contingut constitucional, motiu pel qual, d'acord amb l'article 37.2, in fine, de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional era procedent inadmetre a tràmit la demanda d'empara presentada.

L'1 d'octubre del 2013, la representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras va presentar un recurs de súplica en què en primer lloc, reitera allò que ja va al·legar sobre la vulneració del principi de congruència per motiu d'un pronunciament ultra petitum. Aquesta vulneració derivaria de la comparació entre la qualificació dels fets realitzada per l'acusació i els delictes pels quals els recurrents van ser condemnats. Efectivament, segons el parer d'aquesta part, el Tribunal Superior de Justícia hagués hagut de limitar-se a analitzar si els fets continguts en l'escrit de qualificació de les parts adverses i en la sentència del Tribunal de Corts eren o no eren certs, en lloc de condemnar els recurrents basant-se en uns fets no al·legats mai.

Aquesta vulneració derivaria igualment de la comparació dels motius pels quals la part querellant sol·licita una indemnització i els fonaments invocats pel Tribunal de Corts, que van ser confirmats per la sentència de la Sala Penal. S'hauria condemnat a aquesta part per un perjudici no evocat per la part querellant.

Aquesta vulneració del principi esmentat implica la vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa i a un procés degut, ja que aquesta part s'ha vist privada de poder defensar-se en relació amb un pronunciament que no ha estat sol·licitat per cap de les parts i del qual no en podia tenir coneixement. Més concretament, en els punts esmentats anteriorment sobre la qualificació dels fets i sobre la condemna del Sr. Benet Juli Guixeras per la comissió d'un delicte de falç testimoniatge. Aquesta part va organitzar la seva defensa basant-se en els fets recollits en les qualificacions definitives de les parts acusadores quan la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va condemnar els recurrents en funció d'altres fets, com la consideració que el Sr. Benet Juli Guixeras hauria declarat falsament en el marc de la pràctica d'un testimoniatge.

En segon lloc, els recurrents al·leguen que s'hauria vulnerat el principi de congruència per omissió. En aquest sentit reiteren que en el seu escrit d'empara van identificar i enumerar els punts que no van ser tractats per les resolucions objecte de recurs.

En darrer i tercer lloc, reiteren les seves al·legacions sobre la petició de deducció de testimoni de les declaracions de la Sra. Falco al final del judici oral.

Per acabar, aquesta part demana que s'admeti aquest recurs de súplica, que es revoqui l'aute d'inadmissió a tràmit del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2013, que s'admeti a tràmit el recurs d'empara 2013-15-RE i que, en el seu dia, es dicti una resolució d'acord amb les pretensions formulades per aquesta part.

Desè

El 4 de novembre del 2013, el Tribunal Constitucional va dictar un aute en què estima parcialment aquest recurs de súplica per examinar exclusivament la concurrència o no, en aquestes actuacions, de vicis d'indefensió constitucionalment rellevants, dóna continuïtat al recurs d'empara 2013-15-RE, mitjançant els tràmits corresponents, per tal que es pugui examinar, pel que fa al fons, aquesta pretensió concreta i única d'empara constitucional, i desestima el recurs de súplica en la resta de les seves pretensions.

Consegüentment, va dictar un aute que admetia a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2013-15-RE únicament pel que feia al punt anteriorment esmentat.

Onzè

El 21 de novembre del 2013, la representació processal de la Sra. Marie Christine Regnier va presentar un escrit d'al·legacions en què, en primer lloc, manifesta que els recurrents no s'han trobat mai en una situació d'indefensió en el marc d'aquesta causa, només cal considerar la quantitat d'escrits que han presentat.

En segon lloc, pel que fa a l'al·legació relativa al fet que no se'ls podia condemnar per delictes pels quals no havien estat processats (estafa en grau de temptativa), aquesta part recorda la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia que destaca que allò que importa en l'aute de processament és la descripció dels fets que porten al processament. La qualificació jurídica és provisional mentre no es confirmi pel tribunal jutjador, i aquest tribunal té la potestat de modificar la qualificació dels fets amb la condició que aquesta qualificació se sustenti sobre fets relacionats en l'aute de processament esmentat. En definitiva, conclou que la jurisdicció ordinària no s'ha pronunciat ultra petita, sinó que va fer una apreciació dels fets acusatoris i de la condemna en el marc del mateix delicte per afinar la qualificació final.

Pel que fa a la condemna del Sr. Benet Juli Guixeras per fals testimoniatge, aquesta part destaca que el fals testimoniatge es va produir en el marc del procediment civil endegat pel Sr. Josep M. Loan Fité contra la Sra. Marie Christine Regnier, del qual no era part.

Així mateix, la jurisdicció ordinària tampoc es va pronunciar ultra petita en relació amb la indemnització atribuïda a aquesta part, ja que es van reclamar els perjudicis pel fet de la immobilització de la situació de l'immoble (veg. l'escrit de qualificació provisional i l'exposició

durant la celebració de la vista oral d'aquesta part).

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi íntegrament aquest recurs d'empara i que condemni la part recurrent al pagament de les costes processals en seu constitucional, inclosos els honoraris d'advocat.

Dotzè

El 5 de desembre del 2013, la representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras va presentar un escrit d'al·legacions en què manifesta que ha pres bona nota de l'abast limitat de l'acceptació a tràmit del seu recurs d'empara, és a dir únicament respecte de la vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa i a un procés degut per motiu dels pronunciaments ultra petita continguts en la sentència de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

Per consegüent, no es farà referència als altres motius descartats, tanmateix, sí que reitera els arguments presentats en l'escrit de recurs d'empara en relació amb el punt esmentat i que dóna per reproduïts.

Tanmateix, en resposta a l'informe del Ministeri Fiscal, aquesta part indica que el Ministeri Fiscal es limita a dir que no hi ha hagut la vulneració de cap dels drets al·legats, però no dóna cap argumentació que permeti sostenir aquesta afirmació. Tampoc nega que els pronunciaments denunciats s'hagin realitzat ultra petitum. Pel que fa a la condemna per fals testimoniatge del Sr. Benet Juli Guixeras reitera que aquest delicte no ha estat mai al·legat per cap de les parts acusadores en el moment de formular les seves acusacions, i el Tribunal de Corts es referia únicament a la confessió en judici realitzada pels recurrents, cosa que provoca un vici d'ultra petitum que ha produït indefensió.

Així mateix, reitera les seves pretensions, demanant la suspensió de la sentència de la Sala Penal objecte de recurs, atès el greu perjudici que podria suposar pels recurrents la seva execució.

Tretzè

El 18 de desembre del 2013, el Ministeri Fiscal, el 23 de desembre del mateix any, la representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras, i, el 13 de gener del 2014, la

representació processal de la Sra. Marie Christine Regnier, van presentar els seus escrits de conclusions en què reprodueixen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

El marc processal que delimita l'assumpte del fons que ha de ser examinat i decidit en aquesta sentència ve donat per dos autes anteriors d'aquest Tribunal:

En l'aute del 7 de setembre del 2013 es va declarar la inadmissió global a tràmit del recurs d'empara 2013-15-RE. En aquest aute es va raonar amb deteniment que les qüestions suscitades en el recurs d'empara mancaven de contingut constitucional i per aquesta raó resultaven inadmissibles en empara davant aquest Tribunal Constitucional. La inadmissió s'estenia als nombrosos greuges adreçats contra les resolucions impugnades de la jurisdicció pel que feia a la prova, a la procedència i a la quantia de la indemnització acordada i també a les al·legacions genèriques, sense contingut concret, de vulneració dels drets a la jurisdicció o al procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Una vegada interposat el recurs de súplica contra aquest aute, vistes les concrecions presentades en la súplica sobre un possible vici d'indefensió, el Tribunal Constitucional va decidir revocar l'aute impugnat en aquest únic punt. I, el 4 de novembre del 2013, va dictar un aute "per examinar exclusivament la concurrència o no en aquestes actuacions dels vicis d'indefensió constitucionalment rellevants al·legats."

Per consegüent, en aquesta sentència només s'han d'abordar els possibles vicis d'indefensió que s'hagin produït.

Segon

L'al·legació d'indefensió tal com es va presentar en el recurs d'empara per la representació processal dels recurrents argüia, en primer lloc, que el tribunal sentenciador no podia qualificar els fets com a constitutius d'un delicte en grau de temptativa, quan això no va ser sol·licitat per cap de

les parts. La qualificació dels fets havia estat de delicte consumat d'estafa i el Tribunal Superior de Justícia podia condemnar per aquest delicte o absoldre. Però, partint d'aquí i segons el seu parer, ja no podia condemnar per aquest delicte en grau de temptativa. La part recurrent manifestava que havia assegurat i organitzat la seva defensa en funció de la qualificació dels fets com a constitutius d'un delicte d'estafa consumat, però no va poder demostrar perquè aquests fets tampoc eren constitutius d'aquest mateix delicte en grau de temptativa. Els sistemes de defensa en ambdós casos serien diferents i, per consegüent, s'ha deixat a aquesta part en indefensió.

Aquesta és la primera qüestió plantejada sobre la possible indefensió que ha de ser resolta en aquesta sentència.

Hi ha una segona qüestió, també d'indefensió, només esbossada en el recurs d'empara, però que ha pres vigor en l'escrit de conclusions, i que es refereix al fet que es va condemnar al Sr. Benet Juli Guixeras per haver comés un fals testimoniatge sense que ningú l'acusés d'aquest delicte.

Tercer

Entrant ja en el primer punt, els recurrents consideren –com ja s'ha dit- que se'ls ha privat del seu dret a la defensa, ja que les parts acusadores van qualificar els fets com un delicte major consumat d'estafa mitjançant un xec amb un perjudici superior a 6.000,00 €, però en la condemna s'estableix que el delicte no es va consumar i que es castiga en grau de temptativa. L'opinió de la direcció lletrada dels recurrents és que si se'ls hagués acusat d'aquest delicte en grau de temptativa, la defensa hagués sigut una altra. I d'aquí ve la indefensió suposada.

No obstant això, aquest argument ha de ser rebutjat. En primer lloc, no només perquè no s'endevini quina podria haver sigut una defensa diferencial i eficaç del delicte en grau de temptativa com a diferent de la del delicte consumat, ja que res es diu sobre aquest punt en els extensos escrits de defensa, de nul·litat d'actuacions i d'empara, sinó perquè, sobretot, la raó òbvia de la seva desestimació en seu constitucional és que la qualificació fiscal consta en l'escrit del 10 d'abril del 2010 en què es demana l'obertura del judici oral. Es tracta, certament, d'un delicte consumat d'estafa en els termes abans esmentats, amb una pena sol·licitada de 3 anys de presó i una multa de 100.000,00 €. I, la pena, finalment imposada, pel delicte en grau de temptativa va ser de 8 mesos de presó condicional i una multa de 7.000,00 €. Es va imposar, doncs, una pena considerablement inferior a aquella sol·licitada pel fiscal, pel mateix delicte qualificat pel Ministeri Públic, però sense haver estat consumat.

D'això que acabem de dir es dedueix que la pena imposada no excedeix per gravetat, naturalesa o quantia d'aquella sol·licitada en l'acusació fiscal. En la sentència, tampoc s'aprecia diversitat en el

bé jurídic protegit, ni mutació substancial en els fets enjudiciats en relació amb aquells qualificats pels acusadors. Tot això impedeix apreciar un vici d'indefensió, derivat de incongruència o de manca de respecte al principi acusatori que tingui rellevància constitucional. No es pot negar, des de la perspectiva de la Constitució del Principat, aquest marge d'apreciació per part del Tribunal sentenciador consistent en determinar si el delicte es va consumar o no es va consumar.

Quart

L'altra argumentació dels recurrents relativa a la condemna per fals testimoniatge del Sr. Benet Juli Guixeras, sense haver-ne estat acusat, tampoc es pot estimar. Aquest supòsit no és exacte.

En l'aute de processament del 7 de setembre del 2009 es van qualificar els fets (Primer Considerant, foli 1035 de les actuacions) com a fals testimoniatge de l'article 418.1 del Codi penal. Posteriorment, en el seu escrit del 14 d'abril del 2010, de qualificació provisional, el Ministeri Fiscal va reiterar que els fets imputats al Sr. Benet Juli Guixeras eren constitutius de diversos delictes majors, entre ells, el de FALS TESTIMONIATGE, tipificat a l'article 418.1 del Codi penal. Addicionalment, el Tribunal de Corts, en la sentència del 21 de març del 2012, el va condemnar per aquest precís delicte, condemna que va ser mantinguda per la Sala Penal contra ell, a diferència de l'absolució pronunciada a favor del Sr. Josep M. Loan Fité, que no havia prestat testimoniatge, sinó confessió judicial. De tot això se'n deriva la desestimació d'aquesta al·legació d'indefensió amb rellevància constitucional per manca de qualsevol fonament.

Cinquè

La representació processal de la part adversa sol·licita que s'imposin les costes de la instància als recurrents amb la inclusió dels honoraris d'advocat, petició que ha d'estimar-se en virtut de l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Desestimar íntegrament el recurs d'empara presentat per la representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras contra la sentència del 30 de gener del 2013 i contra l'aute del 22 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, condemnar la part recurrent al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal dels Srs. Josep M. Loan Fité i Benet Juli Guixeras, a la representació processal de la Sra. Marie Christine Regnier, al president del Tribunal de Corts, a la presidenta del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 3 de febrer del 2014.

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen

President

Vicepresidenta

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

Magistrat

Magistrat